

Johannes 18

Gebruik de 5 stappen methode voor bijbelstudie (of gebruik de vragen die onder aan de tekst staan).

Inhoud van deze les

Jezus in Getsemane en Jezus gearresteerd (18:1-12).....	1
Jezus door Petrus verloochend en door de Joden berecht (18:13-24).....	2
Jezus door de niet-Joden berecht (18:28-40).....	5

Overzicht

In Johannes hoofdstuk 18 wordt Jezus eerst gearresteerd, berecht voor Annas en verloochend door Petrus. Daarna wordt hij berecht voor Kajafas en twee keer verloochend door Petrus. Tenslotte wordt hij berecht voor Pilatus.

Uitleg:

Jezus in Getsemane en Jezus gearresteerd (18:1-12)

Jezus in Getsemane (18:1)

***18:1.** Toen Jezus deze dingen gezegd had, ging hij met zijn discipelen naar de overkant van de Kidronbeek. Daar liep hij een olijfboomgaard in, met zijn discipelen.

- Jezus en de discipelen vertrekken van het paasmaal. In Johannes 14:31 stonden zij van de maaltijd op. Jezus gaf nog ongeveer tien minuten onderwijs (Johannes 15-16) en bad het hogepriesterlijk gebed (Johannes 17).
- Jezus in Getsemane. Toen gingen zij waarschijnlijk naar buiten en liepen naar een olijfboomgaard aan de overkant van de Kidronbeek. De Kidron vallei lag tussen de oostelijke muur van Jeruzalem en de Olijfberg. Er loopt alleen water na een stortbui in de winter en wordt daarom 'een winterbeek' genoemd. 'Kidron' betekent waarschijnlijk 'duister' en was de verbrandingsplaats voor afgoden en dode lichamen (1 Koningen 15:13; 2 Koningen 23:4; 2 Kronieken 29:16; 30:14; Jeremia 31:40; vgl. 2 Samuël 15:23). De olijfboomgaard wordt op andere plaatsen 'Getsemane' (olijvenpers) genoemd (Matteüs 26:36; Marcus 14:32). Wij kennen vandaag veel plaatsen waar Jezus tijdens zijn leven op aarde was, maar *de precieze plaatsen* kan niemand vandaag aanwijzen. Matteüs 26:36-46, Lucas 22:39-46 en Marcus 14:32-42 vertellen over zijn strijd in gebed in Getsemane. Johannes neemt aan dat zijn lezers de andere drie evangeliën kennen.

Jezus gearresteerd (18:2-12)

***18:2.** Judas, zijn verrader, kende deze plek ook, want Jezus was er vaak met zijn leerlingen samengekomen. Het is mogelijk dat Jezus en zijn discipelen daar de vorige twee avonden (dinsdag- en woensdagavond) geslapen hebben (vgl. Lucas 21:37; 22:39). Judas kende dus de plaats, maar Jezus en zijn discipelen wisten ook dat Judas die plaats kende. Judas was bezig Jezus te verraden en Jezus was bezig zijn leven te geven voor zijn schapen.

***18:3.** Judas ging ernaar toe, samen met een bende soldaten en dienaren (letterlijk: 'onderroeiërs') van de hogepriesters en de Farizeeën. Ze waren gewapend en droegen fakkels en lantaarns. Tijdens de Joodse feesten stroomden talloze Joden naar Jeruzalem en konden de patriottische gevoelens tegen de Romeinse overheerser hoog oplopen. Het fort Antonius stond aan de noordwestelijke hoek van het tempelgebied. Op verzoek van de opperpriesters (meestal Sadduceeën) en Farizeeën van de Joodse Raad (Sanhedrin) werd een afdeling soldaten met hun commandant beschikbaar gesteld om Jezus te arresteren nadat Judas hem verraden had (vgl. Matteüs 27:62-66; Handelingen 21:31-32). Het is vrijwel zeker dat de Romeinse gouverneur, Pilatus, van deze zaak op de hoogte was voordat Jezus voor hem verscheen (vgl. Matteüs 27:18-19). Ook de tempelwacht werd door de Joodse Raad meegestuurd. En zelfs een aantal hogepriesters waren meegekomen (Lucas 22:52)! De wapens waren de zwaarden van de soldaten en de knuppels van de tempelwacht (Matteüs 26:47). Het was volle maan en toch kwam de bende met fakkels en lantaarns om het Licht van de wereld (8:12) te zoeken en met zwaarden en knuppels om de Vredevorst (Jesaja 9:5-6) te bedwingen! Zij beschouwden hem als een misdadiger (Matteüs 26:55) en hij hen als de macht van de duisternis (Lucas 22:53). Zijn eigen discipelen, de Joodse godsdienstige leiders en hun volgelingen en de Romeinse overheid met haar soldaten droegen allemaal bij om het lijden van Jezus te vergroten.

***18:4.** Jezus wist precies wat er met hem zou gebeuren. Hij liep naar buiten naar hen toe en vroeg: “Wie zoeken jullie?” Niets is verborgen voor Jezus! Hij weet alles (1:42,47,48; 2:24-25; 5:6; 6:64; 13:1,3; 18:4; 21:17; vgl. Psalm 33:13-15; Hebrëen 4:13). De tekst zegt niet waar Jezus binnen was; een huis, een grot of de tuin? Het meest waarschijnlijk is dat Jezus uit de relatieve duisternis van de bomen in de olijfboomgaard naar buiten in een meer open stuk kwam (maar nog in de olijfboomgaard, vgl. 18:26) en recht voor de bende ging staan. Judas zei: “Gegroet, rabbi” en gaf Jezus een kus. Jezus zei: “Vriend, ben je daarvoor gekomen?” (Matteüs 26:49-50) Voor de meest laaghartige daad koos Judas het heiligste symbool (vgl. Romeinen 16:16). Toen zei Jezus tegen de bende: “Wie zoeken jullie?”

***18:5-9.** Ze antwoordden: “Jezus uit Nazaret”. Hij zei tegen hen: “Ik ben (het).” Judas zijn verrader stond daar met hen. (...) Toen hij zei: “Ik ben (het)” deinsden ze achteruit en vielen op de grond. Weer vroeg Jezus: “Wie zoeken jullie?” En weer zieden ze: “Jezus uit Nazaret.” Jezus zei: “Ik heb jullie al gezegd: Ik ben (het). Als jullie mij zoeken, laat deze mensen dan gaan.” Jezus toonde dat hij de grote Profeet is, want hij weet alles en openbaart zichzelf als de “IK BEN” (8:24). Hij toonde dat hij de grote Koning is, want hij nam de situatie onder controle, liep naar voren, stelde de vragen, terwijl zij voor hem terug deinsden en op de grond vielen. Hij toonde dat hij de grote Hogepriester is, want hij pleitte voor zijn eigen mensen. Judas hoorde daar niet bij, want hij werkte samen met de machten van de duisternis. Twee maal moesten zijn vijanden hun opdracht herhalen: ze moesten Jezus uit Nazaret arresteren. Dus uit hun eigen mond was het duidelijk dat de discipelen daar niet bij hoorden.

Zo gingen de woorden in vervulling die hij gesproken had: “Geen van hen die u mij gegeven hebt, heb ik verloren laten gaan” (6:39; 10:28; 17:12). Het ‘niet verloren laten gaan’ slaat op hun geestelijke welzijn en eeuwige toestand en hier slaat het ook op hun fysieke welzijn. Als de discipelen op dit punt gearresteerd waren, zou het een te grote beproeving voor hun geloof geweest zijn. Zij waren nog niet klaar om voor Jezus te lijden en te sterven.

***18:10.** Daarop trok Simon Petrus het zwaard dat hij bij zich had, haalde uit naar de slaaf van de hogepriester en sloeg hem zijn rechteroor af. De slaaf heette Malchus. Petrus maakte geen gebruik van de vrijheid die Jezus hem gaf om weg te gaan. Met overmoed ging hij over tot de aanval (Matteüs 26:51-56). Toen Johannes dit optekende (na 70 n.C.), leefde Petrus (tot 68 n.C.) waarschijnlijk niet meer. Het korte zwaard was een soort dolk die soldaten ook droegen. De discipelen hadden twee zwaarden (Lucas 22:38). Johannes was ooggetuige, want hij kende niet alleen de hogepriester, maar ook de naam van zijn slaaf (18:15).

***18:11.** Maar Jezus zei tegen Petrus: “Steek je zwaard in de schede. Zou ik de beker die mijn Vader gegeven heeft niet drinken?”

- De profetieën van het Oude Testament (Psalm 22, Jesaja 53, Zacharia 13:1) moesten vervuld worden (Matteüs 26:54,56). Jezus bad niet langer dat deze beker van hem weggenomen zou worden (Matteüs 26:39). Hij zou de beker van Gods toorn over de zonden van de mensheid (vgl. Jesaja 51:17; Jeremia 25:15,29,31; Openbaring 14:10; 16:19) en dus de beker van het lijden (Marcus 10:38-39) drinken. De Goede Herder zal gewillig zijn leven afleggen voor zijn schapen (10:11).
- Het koninkrijk van Jezus is niet van deze wereld (Johannes 18:36). Anders zouden zijn volgelingen ook het zwaard opgenomen hebben.
- De macht van Jezus om zichzelf te verdedigen is onmeetbaar groot (Matteüs 26:53); twaalf legioenen engelen.
- Iedereen die het zwaard opneemt, zal door het zwaard vergaan (Matteüs 26:52). Dit toegeven van Jezus was geen overgave, maar juist een overwinning! De discipelen echter lieten Jezus in de steek en vluchtten weg (Matteüs 26:56). Ook een andere volgeling (waarschijnlijk Marcus als jongen) vluchtte weg (Marcus 14:51-52).

***18:12.** De bende soldaten met hun tribuun (letterlijk: overste over 1000) en dienaren (letterlijk: onderroeijs) van de Joden grepen Jezus en boeiden hem. De verwijzing is naar een kleinere afdeling soldaten met hun overste (vgl. Handelingen 21:31). De Verlosser die als enige vrijheid kan geven (8:31-36) gaf zich vrijwillig over om gebonden te worden, opdat wij uiteindelijk de volkomen vrijheid zouden ervaren.

Jezus door Petrus verloochend en door de Joden berecht (18:13-24)

Jezus drie keer door de Joden (de godsdienstige leiders) berecht

1. Een eerste onofficieel verhoor voor de ex-hogepriester Annas (Johannes 18:13-14,19-24). Als hogepriesterlijke patriarch had hij veel invloed.
2. Een tweede onofficieel verhoor voor de zittende hogepriester Kajafas (18:24; Matteüs 26:57-68; Marcus 14:53-65). Dit verhoor vond plaats in aanwezigheid van de hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden (dus leden van de Joodse Raad) en eindigde *ongeveer* 3 uur 's morgens (toen de haan kraaide). Het is duidelijk dat dit geen officieel verhoor was: het was een complot om Jezus uit de weg te ruimen. Jezus had hen openlijk ontmaskerd en veroordeeld (Matteüs 23). Zij waren jaloers dat het volk naar hem luisterde en zij hun grip op het volk verloren hadden (Marcus 15:10). Hij werd 's nachts in het geheim berecht met valse getuigen om hem te kunnen doden (Matteüs 26:59-60). Jezus verweerde zich niet tegen al deze valse beschuldigingen, want hij was bezig zijn leven vrijwillig af te leggen voor zondaren (Marcus 15:3-5).

3. Een derde officieel verhoor voor de Joodse Raad (Sanhedrin) met Kajafas als voorzitter (18:28; Matteüs 27:1; Marcus 15:1a; Lucas 22:66-71). Dit verhoor vond plaats na het aanbreken van de dag. Jezus werd door allen in de Joodse Raad unaniem schuldig bevonden en tot de doodstraf veroordeeld (Marcus 14:64). Maar omdat de Joden de doodstraf niet mochten uitvoeren, moesten zij hem voor Pilatus, de Romeinse gouverneur, laten berechten. De Joodse godsdienstige leiders (d.m.v. hun dienaren) hebben hem toen geboeid (als misdadiger) naar Pilatus gebracht (Marcus 15:1). Tijdens de rechtszaak voor Pilatus hebben zij het volk opgezweept om Barabbas te laten bevrijden zodat Jezus gedood kon worden (Matteüs 27:20). Zij intimideerden Pilatus totdat hij Jezus overgaf om gekruisigd te worden (19:12-16). En zelfs toen Jezus aan het kruis hing dreven zij en hun aanhangers de spot met Jezus (Marcus 15:29-32). Dit was dus geen rechtszaak, maar een publieke moord (Handelingen 3:14-15). Van alle schijnrechtszaken in de geschiedenis van de mensheid was deze de grootste: de hemelse Hogepriester werd door de aardse hogepriester schuldig verklaard. De Heerser van het universum werd door de aardse heersers ter dood veroordeeld.

Jezus drie keer door Petrus verloochend

De drie synoptische evangeliën en het Johannes evangelie tellen de drie verloocheningen van Jezus verschillend:

1. De eerste verloochening van Petrus tegenover de portierster vond plaats tijdens het voorlopige verhoor voor Annas (18:15-18; Matteüs 26:57-58,69-70; Marcus 14:54,66-68; Lucas 22:54-57).
2. De tweede verloochening tegenover hetzelfde of een ander meisje, dat de eerste als poortwachster kwam vervangen bij het poortgebouw, en de omstanders vond volgens de synoptische evangeliën kort hierna plaats. Minstens één andere man zei: “Jij bent ook één van hen” (Lucas 22:58), maar hij ontkende het met een eed (Matteüs 26:72). Petrus wilde waarschijnlijk de hof verlaten, maar kwam niet verder dan de poort (Matteüs 26:71-72; Marcus 14:69-70a; Lucas 22:58). Het Johannes evangelie telt dit incident niet.
3. De derde verloochening tegenover de omstanders, die zijn accent herkenden, vond een uur later plaats tijdens het verhoor voor de Joodse Raad (Sanhedrin) met Kajafas als voorzitter (Matteüs 26:73-75; Marcus 14:70b-72; Lucas 22: 59-62). Verschillende omstanders spraken tot Petrus en anderen spraken over Petrus en zeiden dat Petrus een volgeling van Jezus was, maar hij ontkende het. Tegenover een iemand zei hij: “Ik weet niet waar je het over hebt!” (Lucas 22:60) en tegenover anderen begon hij te vloeken en hen te bezweren: “Ik ken die man niet” (Matteüs 26:74). Volgens het Johannes evangelie vond de tweede verloochening plaats tegenover de omstanders bij het vuur (18:25) en de derde verloochening tegenover één van de slaven van de hogepriester (18:26-27) tijdens het verhoor voor Kajafas.

De eerste verloochening (18:15-18)

***18:15-18.** Simon Petrus liep met een andere discipel (Johannes) achter Jezus aan. Deze andere discipel was bekend bij de hogepriester en ging met Jezus het paleis van de hogepriester in, maar Petrus bleef buiten bij de poort staan. Daarop kwam de andere discipel, die bij de hogepriester bekend was, weer naar buiten; hij sprak met de portierster en nam Petrus mee naar binnen. Het meisje sprak Petrus aan: “Ben jij soms ook een discipel van deze man?” “Nee, ik niet,” zei hij. De slaven en de gerechtsdienaars stonden zich te warmen bij een vuur dat ze hadden aangelegd omdat het koud was. Ook Petrus ging zich erbij staan warmen.

- Het paleis van de hogepriester. Door Matteüs 26:57,59 met Johannes 18:13,15,24 te vergelijken, concluderen we dat het paleis gebouwd was rondom een open hof dat zich in het midden bevond en dat de hogepriester Kajafas in één vleugel woonde en zijn schoonvader en ex-hogepriester Annas in de andere vleugel.
- Afwisseling van de verloochening door Petrus met het getuigenis van Jezus tijdens zijn verhoor. Terwijl Petrus Jezus verloochende, beled Jezus de waarheid! Hij kwam ervoor uit dat hij *de Christus* (Messias), *de Zoon van God* was (Matteüs 26:63-64; Marcus 14:61-62; Lucas 22:67-70; vgl. ‘sterke God’ voor Jezus in Jesaja 9:5 met ‘sterke God’ voor de Heer in Jesaja 10:20-22) en dat hij *de Koning van de Joden* was (Matteüs 27:11; Marcus 15:2; Lucas 23:3; vgl. Jesaja 9:6-7; 55:3-5; Jeremia 23:5-6; Ezechiël 36:24).

Het eerste onofficiële verhoor voor de ex-hogepriester Annas (18:13-14,19-23)

***18:13-14.** Ze brachten hem eerst naar Annas, de schoonvader van Kajafas. Kajafas was dat jaar hogepriester en hij was het die de Joden had voorgehouden: “Het is goed dat één man sterft voor het hele volk” (11:49-50).

Annas was hogepriester van 6-15 n.C. Maar na hun aftreden behielden hogepriesters hun hogepriesterlijke waardigheid (vgl. Lucas 3:2; Handelingen 4:6). Annas was zeer invloedrijk en zijn schoonzoon Kajafas én vijf van zijn zonen hebben de hogepriesterlijke waardigheid bekleed. De hele familie behoorde tot de partij van de Sadduceeën (Handelingen 5:17). De zittende hogepriester was altijd de voorzitter van de Joodse Raad (Sanhedrin, vgl. 11:47). Jezus werd eerst ondervraagd door Annas (18:19-23), want pas in Johannes 18:24 werd Jezus geboeid naar Kajafas gezonden.

***18:19.** De hogepriester ondervroeg Jezus over zijn discipelen en over zijn leer. Met deze hogepriester wordt waarschijnlijk Annas bedoeld (vgl. vers 24). Annas was meer geïnteresseerd in het uiterlijke succes van Jezus – hoeveel discipelen hij als aanhang had – dan in de waarheid – zijn boodschap.

***18:20-21.** Jezus zei: “Ik heb in het openbaar tot de wereld gesproken (en dat onderricht blijft doorklinken). Ik heb steeds onderricht gegeven in synagogen en in de tempel, waar de Joden bij elkaar komen, maar ik heb nooit iets in het geheim gezegd. Jezus zegt dat hij de waarheid openlijk onderricht had. Mensen die de waarheid erkennen en geloven werden zijn discipelen. Het heeft met innerlijke waarheid en niet met uiterlijk succes te maken. Het openlijke onderwijs van Jezus staat in schril contrast met de geheime complotten van de Joden. Het woord ‘wereld’ betekent het publiek (1:9-10; 7:4; 14:22).

Waarom ondervraagt u mij? Vraag het toch aan de mensen die mij gehoord hebben, zij weten wat ik gezegd heb.

Hoewel er af en toe ook niet-Joden onder zijn toehoorders waren (vgl. Matteüs 15:21-28; Lucas 7:1-10), sprak Jezus vooral tot de Joden (vgl. Matteüs 10:5-6). De Joodse wet verplicht geen mens tegen zichzelf te getuigen. De Joodse rechters moesten maar zijn toehoorders onder de Joden vragen wat hij hen in de synagogen en in de tempel geleerd had. Ze moesten het aan getrouwe getuigen vragen, en niet aan de valse getuigen die zij aanvoerden.

***18:22.** Toen Jezus dat zei gaf een van de dienaren (‘onderroeiers’) die erbij stonden, hem een klap (in het gezicht). “Is dat een manier om de hogepriester te antwoorden?” De klap kan met een stok of zweep zijn (Micha 4:14), maar is hier waarschijnlijk een klap in het gezicht (vgl. Jesaja 50:6). Jezus kon zich niet verweren, want zijn handen waren geboid. Hij was nog niet schuldig bevonden en toch werd hij geslagen (iets wat alle folteraars doen). Deze ‘onderroeier’ wilde misschien indruk op de aardse hogepriester maken, maar vergat dat hij verkeerd handelde tegen de hemelse Hogepriester! Jezus was niet alleen onschuldig, maar ook heilig en almachtig!

***18:23.** Jezus zei: “Als ik iets verkeerd gezegd heb, geef dan getuigenis wat er verkeerd was, maar als het juist is wat ik heb gezegd, waarom slaat u mij dan?” Jezus overwon het kwade niet met het kwade. Hij bleef waardig in zijn antwoord. Zelfs al zou hij zoals Paulus in een soortgelijke situatie geantwoord hebben (Handelingen 23:2-5), dan nog zou hij geen schuld hebben, want deze dienaar werd niet door de hogepriester bevolen Jezus te slaan. Als een aangeklaagde beschuldigd werd, moet zijn schuld eerst bewezen zijn, uiteraard door eerlijke getuigen!

Het tweede onofficiële verhoor voor de zittende hogepriester Kajafas (18:24; Matteüs 26:57-68; Marcus 14:53-65)

***18:24.** Daarna stuurde Annas hem geboid naar Kajafas, de hogepriester.

- Annas heeft geen schuld kunnen bewijzen en zijn voorlopige verhoor was dus niet succesvol. De tijd werd gebruikt om de leden van de Joodse Raad kans te geven naar het paleis van Kajafas te komen. Johannes gaat niet in detail in op het onofficiële verhoor voor Kajafas en het officiële verhoor voor de Joodse Raad.
- Kajafas (11:49-52; 18:13-14,24) was hogepriester van 18-36 n.C. Hij was de schoonzoon van Annas. Hij was een sluwe, listige leider, die zijn zin wist te krijgen. Van tevoren stond al vast dat Jezus moest sterven (11:53; Matteüs 26:3-4). Het was alleen nog maar de vraag hoe dat voor elkaar te krijgen (Lucas 22:2). Het ging er bij de Joodse Raad slechts om iets te vinden dat minstens met de schijn van recht tegen Jezus kon worden ingebracht om van de Romeinse stadhouder Pilatus zijn dood te kunnen eisen.

De Joodse Raad met Kajafas als voorzitter liet valse getuigen tegen Jezus optreden om hem te dwingen iets te zeggen waarmee zij hem schuldig zouden kunnen bevinden, maar hun getuigenissen stemden niet overeen. Jezus doorzag de bedoeling van Kajafas en bleef zwijgen (Marcus 14:55-61a). Uiteindelijk dwong Kajafas Jezus onder een eed te zeggen of hij de Messias (Christus), de Zoon van God, was. Als Jezus het erkende, was hij schuldig aan godslastering (en de doodstraf). Maar als Jezus bleef zwijgen, dan kwam zijn invloed onder het volk ten einde. Kajafas vroeg: “Bent u de Messias, de Zoon van de Gezegende?” En Jezus antwoordde: “Dat ben ik, en u zult de Mensenzoon aan de rechterhand van de Machtige zien zitten en hem zien komen op de wolken van de hemel.” Onwetend, maar profetisch, werd Kajafas gedwongen deze vraag te stellen, zodat alle mensen door alle eeuwen heen zouden weten waarom Jezus veroordeeld werd (Marcus 14:61b-65; vgl. Handelingen 4:27-28). Ontzetting veinzend scheurde hij zijn kleed, dat hij niet scheuren mocht (Leviticus 21:10; 10:6). Onwetend, maar profetisch, voltrok hij aan zichzelf het afzettingsvonnissen (vgl. 11:49-52). Nu dat de ware Hogepriester Jezus zichzelf opofferde tot verzoening van zonden, kwam het Aaronitische priesterschap van het Oude Testament te vervallen (vgl. Hebr 7:11-12)! Het oudtestamentische verbond had gebreken (Hebr 8:7). Het werd ongeldig verklaard omdat het te beperkt was, niet voldeed en de volmaaktheid niet heeft gebracht (Hebr 7:18-19). Het werd door Israël gebroken (Hebr 8: 9). Maar het werd door Jezus Christus vervuld (Hebr 7:21-28; 8:1-6)!

De tweede en derde verloochening (18:25-27)

***18:25-27.** Simon Petrus stond zich intussen nog steeds te warmen. Ze zeiden tot hem: “Ben jij soms ook een discipel van hem?” Hij ontkende het en zei: “Ik niet!” Volgens de drie synoptische evangeliën was dit de derde verloochening, maar volgens het Johannes evangelie was dit de tweede verloochening.

Maar een van de slaven van de hogepriester, een familielid van de man van wie Petrus het oor had afgeslagen, zei: “Maar ik heb toch gezien dat je bij hem was in de olijfbomgaard?” Weer ontkende Petrus en meteen kraaide er een haan.

Volgens het Johannes evangelie was dit de derde verloochening. Het was een gebeurtenis gelijktijdig met de tweede verloochening. Waarschijnlijk was Johannes een bekende van de hogepriester, de slaaf van de hogepriester en de poort wachters.

Al eerder in die nacht, na de eerste verloochening, had er een haan gekraaid (Marcus 14:68). Nu drong het tot Petrus door dat Jezus zich had omgedraaid en naar hem keek (Lucas 22:61). En Petrus herinnerde zich de woorden van Jezus (13:38; Marcus 14:72). Hij ging naar buiten en huilde.

Jezus door de niet-Joden berecht (18:28-40)

Jezus drie keer door de niet-Joden (de politieke leiders) berecht

Hij werd eerst door Pilatus verhoord (Lucas 23:1-5), toen door Herodus (Lucas 23:6-12) en ten slotte weer door Pilatus (Lucas 23:13-25).

Het verhoor van Jezus voor Pilatus kende vier hoofdpunten

- Jezus werd beschuldigd een kwaaddoener te zijn (Johannes 18:28-32; vgl. Matteüs 27:2,11-14; Marcus 15:1b-5; Lucas 23:1-2). Pilatus probeerde zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot de veroordeling van Jezus te ontwijken door de Joden op te dragen Jezus naar de Joodse wet te oordelen (18:31).
- Het koningschap van Jezus werd onderzocht (Johannes 18:33-40; vgl. Matteüs 27:15-21; Marcus 15:6-11; Lucas 23:3-19). Eerst probeerde Pilatus weer zijn verantwoordelijkheid te ontduiken door Jezus naar Herodus te sturen (Lucas 23:6-12, tussen Johannes 18:38 en 39). Daarna door zijn voorstel op het paasfeest een gevangene vrij te laten (18:39).
- Jezus werd gezeseld (Johannes 19:1-7; vgl. Matteüs 27:22-23,27-30; Marcus 15:12-14,16-19; Lucas 23:20-22). Pilatus probeerde zijn verantwoordelijkheid Jezus ter dood te brengen te ontlopen door bij het Joodse volk medelijden voor 'de (gezeselde) Mens' op te wekken (19:5).
- Jezus werd veroordeeld (Johannes 19:8-16; vgl. Matteüs 27:24-26,31; Marcus 15:15,20; Lucas 23:23-25). Toen Pilatus hoorde dat Jezus 'de Zoon van God' was probeerde hij Jezus los te laten (19:12a). Maar onder druk en door dreiging van de Joden hem voor de keizer aan te klagen zwichtte hij voor de Joden en gaf hij Jezus over om gekruisigd te worden (19:16).

Jezus beschuldigd een kwaaddoener te zijn (18:28-32; vgl. Matteüs 27:2,11-14; Marcus 15:1b-5; Lucas 23:1-2)

Pilatus probeerde zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot de veroordeling van Jezus te ontwijken door de Joden op te dragen Jezus naar de Joodse wet te oordelen (18:31).

A. Jezus werd na het paasfeest van de Farizeeën en vóór het paasfeest van de Sadduceeën voor Pilatus gebracht.

***18:28. Jezus werd van Kajafas naar het pretorium gebracht. Het was nog vroeg in de morgen. Zelf gingen ze (de Joden) niet naar binnen om zich niet te verontreinigen voor het paasmaal.**

Volgens Leviticus 23:5-6 begint het paasfeest op 15 Nisan. 15 Nisan is tegelijk de eerste dag van het feest van de ongezuurde broden (van 15 tot 21 Nisan). Over het algemeen werden de twee feesten als één feest gevierd. 'Het eten van het pesach' is een aanduiding van het paasmaal, wanneer ook het paaslam gegeten wordt (Matteüs 26:17; Marcus 14:12,14; Lucas 22:8,11,15). Johannes 18:28 is niet in strijd met deze aanduiding, want het paasmaal werd door twee verschillende groepen Joden op verschillende dagen gegeten.

***Het paasfeest van de Farizeeën. Wanneer 15 Nisan op een sabbat viel** waren de Farizeeën bang dat zij de sabbat zouden ontheiligen door het uitgebreide paasfeest-ritueel. Daarom vierden de Farizeeën het paasfeest een dag eerder op 14 Nisan (van donderdag zonsondergang tot vrijdag zonsondergang). De drie synoptische evangeliën beschrijven de paasviering van de Farizeeën en van de meeste Joden. Het paaslam werd op donderdag middag geslacht (Lucas 22:7). Jezus en zijn discipelen vierden de paasmaaltijd samen met de meeste Joden en Farizeeën op 14 Nisan, "een dag voor het paasfeest" (13:1, donderdagavond) (Lucas 22:14).

***De dag van voorbereiding voor de sabbat.** 'De dag van voorbereiding' voor de sabbat was altijd van donderdag zonsondergang tot vrijdag zonsondergang (Matteüs 27:62; Marcus 15:42; Lucas 23:54; Johannes 19:14,31,42). Volgens alle vier evangeliën werd Jezus gekruisigd op 'deze dag van voorbereiding' voor de sabbat, op vrijdag 14 Nisan (vóór vrijdag zonsondergang) (Lucas 22:66 - 23:33) na de paasmaaltijd van de Farizeeën.

***Het paasfeest van de Sadduceeën.** De Sadduceeën vormden de meerderheid in de Joodse Raad en namen het niet zo nauw met de reinigingswetten als de Farizeeën en vierden het paasfeest gewoon op 15 Nisan (van vrijdag zonsondergang tot zaterdag zonsondergang), op de sabbat dus. Het Johannes evangelie noemt de paasviering van de Sadduceeën op vrijdagavond 15 Nisan (18:28). Jezus werd dus gekruisigd vóór de paasmaaltijd van de Sadduceeën (18:28). Terwijl de vrome Farizeeën en de Joden het paasmaal op donderdagavond aten, wilden de Sadduceeën toeschouwers zijn van de arrestatie en rechtszaak van Jezus (Lucas 22:52). De taak Jezus kwijt te raken was voor hen belangrijker dan alle andere overwegingen (11:50). Het paasmaal van de Sadduceeën kon wachten tot de klus was geklaard. Maar zij wilden zich niet ceremonieel verontreinigen voor het paasmaal en dus gingen zij het pretorium van Pilatus (een heiden) niet binnen (vgl. Handelingen 10:28; 11:3). Deze hypocrieten gaven meer om

ceremoniële reinheid dan om *morele reinheid* (het doden van een onschuldige was immers een overtreding van de morele wet) (vgl. Lucas 11:39,44)!

***18:29-32.** Daarom kwam Pilatus naar buiten en vroeg: “Waarvan beschuldigt u deze man?” 30. Ze antwoordden: “Als hij geen misdadiger was, zouden we hem niet aan u uitgeleverd hebben.” 31. Pilatus zei: “Neem hem dan mee en oordeel hem volgens uw eigen wet.” Maar de Joden wierpen tegen: “Wij hebben het recht niet om iemand ter dood te brengen”. 32. Zo ging de uitspraak van Jezus in vervulling waarin hij aanduidde welke dood hij sterven zou.”

B. De Joden gaven Pilatus een duidelijke aanwijzing hoe Jezus moest sterven.

Pilatus was de 5e gouverneur of ‘procurator’ van Judea. Een procurator heerste over een keizerlijke provincie welke direct onder de keizer viel. Hoewel Pilatus burgerlijk, rechterlijk en militair gezag over zijn provincie had, stond hij onder het gezag van de legaat in Syrië. Pilatus was arrogant en hoogmoedig (19:10), wreed (Lucas 13:1) en waarschijnlijk even bijgelovig als zijn vrouw (19:8; Matteüs 27:19). Hij was zelfzuchtig, want hij zocht het behoud van zijn eigen macht, zelfs al kostte het het leven van een onschuldig iemand. Hij was onrechtvaardig, want hoewel hij wist dat Jezus volkomen onschuldig was, liet hij hem toch uiteindelijk kruisigen!

De Joodse godsdienstige leiders zeiden dat Jezus een misdadiger was en gaven Pilatus een duidelijke aanwijzing dat hij niet tot een ander oordeel moest komen dan zij hadden bepaald. De Joodse Raad mocht zaken berechten met betrekking tot de Joodse godsdienst en zelfs de doodstraf opleggen, maar zij mochten het niet uitvoeren. Dat mocht alleen de Romeinse overheid doen. In het geval van Stefanus namen de Joden het recht in eigen handen (Handelingen 7)! De Joodse godsdienstige leiders gaven Pilatus een duidelijke aanwijzing wat zijn uitspraak moest zijn. Zij wisten dat de Romeinse manier van doodstraf *kruisiging* en niet *steniging* was.

Zo gingen de woorden van Jezus over hoe hij zou sterven in vervulling (18:32). Zie Marcus 8:31; 9:31; 10:33-34; Johannes 3:14; 8:28; 12:32-33. De Joden eisten zijn ‘kruisiging’ zonder te beseffen dat de profetieën in de bijbel van 1000 jaar eerder (Psalm 22:17) en van 700 jaar eerder (Jesaja 53:5-6) daarmee letterlijk in vervulling zouden gaan! Dat wist Jezus ook. Maar hij werd om een compleet andere reden gekruisigd: hiermee zou hij verzoening voor de zonden van de wereld verwerven (1:29; 3:14) en zou hij al zijn mensen uit alle volken naar zich toe beginnen te trekken (12:31-32)! Iemand die aan een kruis hangt is een ‘vervloekte’ (Deuteronomium 21:23). Zo droeg Jezus ‘onze vloek’ in onze plaats, omdat wij de wet niet hebben gehouden en niet konden houden (Galaten 3:10-13)!

Het koningschap van Jezus onderzocht (18:33-40)

***18:33-40.** 33. Nu ging Pilatus het pretorium weer in. Hij liet Jezus bij zich komen en vroeg hem: “Bent u de koning van de Joden?” 34. Jezus antwoordde: “Zegt u dit uit uzelf of hebben anderen dit over mij gezegd?” 35. “Ik ben toch geen Jood”, antwoordde Pilatus. “Uw volk en uw hogepriesters hebben u aan mij uitgeleverd – wat hebt u gedaan?” 36. Jezus antwoordde: “Mijn koningschap hoort niet bij deze wereld. Als mijn koningschap bij deze wereld hoorde, zouden mijn dienaren (letterlijk: ‘onderroepers’) wel gestreden (gevochten) hebben om te voorkomen dat ik aan de Joden werd uitgeleverd. Maar mijn koninkrijk is niet van hier.” 37. Pilatus zei: “U bent dus een koning?” “U zegt dat ik koning ben”, zei Jezus. “Hiervoor ben ik geboren (en blijf bestaan) en hiervoor naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen. Een ieder die de waarheid is toegedaan, luistert naar wat ik zeg.” 38. Hierop zei Pilatus: “Maar wat is waarheid?” En nadat hij dit gezegd had, ging hij weer naar de Joden buiten. “Ik heb geen schuld in hem gevonden,” zei hij. 39. Maar het is bij u gebruikelijk dat ik tijdens het paasfeest iemand vrijlaat. Wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?” 40. Toen schreeuwden ze allen: “Niet deze man, maar Barabbas!” Barabbas was een rover.

i. Jezus werd vals beschuldigd door de Joodse leiders (Lucas 23:2). Johannes neemt aan dat zijn lezers bekend zijn met de drie andere evangeliën. Uit Lucas 23:2 maken we het volgende op. Toen Pilatus weigerde om Jezus te veroordelen zonder een wettige rechtszaak, produceerden de Joden drie aanklachten tegen Jezus. • Jezus zou het Joodse volk van het rechte pad afbrengen. (vgl. 8:12). • Jezus zou het Joodse volk tegenhouden belastingen aan de Romeinse keizer te betalen (vgl. Lucas 20:25). • En Jezus zou beweren dat hij *de Messiaanse koning* was – een koning die de keizer in zijn positie zou bedreigen (vgl. 6:15). Zij maakten Jezus uit voor een gevaarlijke politieke tegenstander. Hij zou een verrader zijn! De Joodse leiders beweerden dat zij deze dingen “vastgesteld hadden” (dus grondig onderzocht hadden), terwijl het allemaal leugens waren! En Pilatus wist de waarheid (Matteüs 27:18).

ii. Jezus werd afzonderlijk door Pilatus ondervraagd aangaande zijn koningschap (18:33-35; Lucas 23:3). Pilatus ging zijn paleis binnen en liet Jezus bij zich komen. Hij vroeg of Jezus *de koning van de Joden* was. Maar Jezus wilde eerst weten met welk motief Pilatus deze vraag stelde. Als Pilatus de vraag stelde met het beeld van de Joden in gedachte, zou Jezus ‘Nee’ moeten antwoorden, want hij was niet de politieke koning van de Joodse verwachting. Als Pilatus het oprecht zelf wou weten, dan zou hij ‘Ja’ moeten antwoorden, want hij was de echte koning van de Joden (vgl. Jesaja 9:5-6; Ezechiël 37:24) en van nog veel meer anderen dan de Joden (Matteüs 28:18; Openbaring 1:5; 19:16)! Pilatus antwoordde met minachting dat hij geen Jood was en dat de aanklacht dat Jezus ‘een koning’ was dus door de Joodse godsdienstige leiders ingebracht was. Hoewel Pilatus wist dat de Joden Jezus uit naijver overgeleverd hadden, vroeg hij zich af of Jezus ook misschien een misdaad begaan had: “Wat hebt u gedaan?”

- iii. Jezus maakte aanspraak op zijn koningschap (18:36-37a). Jezus vertelde nu de aard van zijn koningschap. De Joodse leiders klaagde Jezus aan van politiek verraad tegen de Romeinse overheid. Maar Jezus zei dat zijn koningschap van een heel andere aard was. Jezus deed op drie zaken aanspraak: • Dat hij een koning was (vgl. 18:37). • Dat zijn koningschap niet zoals de koningschappen op deze ‘wereld’ (vgl. 1:9-10, betekenis ii) was, waar macht door oorlogen in stand gehouden werd (18:36). Zijn werkelijke vijand was niet de Romeinse overheid, maar de Joodse overheid! Maar in plaats van zijn dienaren te bevelen tegen de Joden te vechten, beval hij zijn discipelen precies het tegenovergestelde (18:10-11; Matteüs 26:52-54). • Dat zijn koningschap een heerschappij is in de harten en levens van de mensen *die naar de waarheid luisteren* (18:37). Pilatus zei: “U bent dus koning?”. Pilatus begreep niet dat iemand over zijn koningschap kon spreken zonder een koning op deze aarde te zijn. Jezus antwoordde: “Je zegt het!” (Engels: “You’re telling me!” NIV: “You are right in saying that I am a king.”) Dit is een sterke bevestiging. Hiervoor werd Jezus geboren.
- iv. Jezus werd voor het koningschap geboren om de waarheid te openbaren (18:37b-38a). Hiervoor nam God in Jezus de menselijke natuur aan om in zijn eigen schepping en in de wereldgeschiedenis te treden om de waarheid aangaande God en mensen, de waarheid aangaande verlossing en oordeel bekend te maken (vgl. 3:11,32; 8:28,38; 12:49; 14:10; 17:8). Hij *werd niet* een koning door een of andere machtsovername, maar *was* een koning door geboorte. Alle mensen die behoren tot deze waarheid (vgl. 14:6) luisteren naar wat Jezus zegt. Maar Pilatus (vgl. 19:7-9,10-12) en zijn familie (Matteüs 27:19) leefden niet in de waarheid, maar in een wereld van bijgeloof en in een sfeer van angst. Sceptisch en cynisch zei Pilatus: “Wat is waarheid?” Pilatus was blind voor de geestelijke werkelijkheid en zag voorbij aan ‘de Waarheid’ (14:6) die voor hem stond.
- v. De officiële uitspraak van het eerste verhoor voor Pilatus (18:38b). Pilatus ging weer naar de Joden buiten en gaf zijn uitspraak: “Ik heb geen schuld in hem gevonden!” (vgl. Lucas 23:5). Maar de Joden bleven hardnekkig beweren dat Jezus met zijn opruiende onderricht in Galilea was begonnen en dat nu tot Judea had uitgebreid. Galilea viel onder het gezag van Herodus.
- vi. Pilatus probeert zijn verantwoordelijkheid te ontduiken door Jezus naar Herodus te sturen (Lucas 23:6-12, tussen Johannes 18:38 en 39), die op dat moment in Jeruzalem verbleef (Lucas 23:6-7). Ondanks het feit dat Herodus Jezus ondervroeg en de Joodse leiders zware beschuldigingen tegen Jezus brachten, antwoordde Jezus geen enkele keer (Lucas 23:8-10). Herodus en zijn soldaten dreven de spot met Jezus en stuurden hem weer naar Pilatus terug. Op die dag werden Herodus en Pilatus vrienden, terwijl ze altijd elkaars vijanden waren geweest (Lucas 23:11-12).
- vii. Pilatus herhaalde zijn uitspraak, dat Jezus onschuldig was (Lucas 23:13-16). Pilatus riep de Joodse leiders bij zich en zei weer dat hij Jezus in hun bijzijn had verhoord en aan geen van de zaken waarvan ze hem betichtten schuldig had bevonden. Herodus ook niet, want hij had Jezus teruggestuurd. Jezus had niets gedaan dat de doodstraf (de kruisiging) verdiende. Om de Joden te paaien zou Pilatus hem laten geselen en dan vrijlaten.
- viii. Pilatus probeerde nog een keer zijn verantwoordelijkheid te ontlopen door zijn voorstel op het paasfeest een gevangene vrij te laten (18:39; vgl. Matteüs 27:17; Marcus 15:6-10). Pilatus zag nog een mogelijkheid om zijn verantwoordelijkheid Jezus te veroordelen te ontlopen en Jezus vrij te krijgen. Hij had de gewoonte om op elk paasfeest één gevangene vrij te laten op verzoek van het volk. Na de triomfantelijke intocht van Jezus de voorgaande zondag was het zeer terecht te verwachten dat de menigte Joden zouden vragen om Jezus vrij te laten. Waarom zou de schare zich tegen hun messias keren? Pilatus wist dat hij bezig was om de Joden tegen hun leiders uit te spelen. Het volk stroomde in steeds groter getale toe en zij hadden het recht een gevangene te kiezen die Pilatus moest vrijlaten. Als zij Jezus zouden kiezen hoefde Pilatus hem niet te veroordelen. Dan zou Pilatus ook een overwinning op de Joodse leiders behalen. “Wie wilt u dat ik vrijlaat, Jezus Barabbas of Jezus de Messias?” (Matteüs 27:17). Barabbas zat samen met andere oproerkraaiers en moordenaars vast. Pilatus vermengde zijn pleidooi met spot en vroeg: “Wilt u dat ik *de koning van de Joden* vrijlaat?” (18:39). Door Jezus ‘de koning van de Joden’ te noemen en niet ‘die beweerd had een koning te zijn’ (en dus tegen de Romeinse keizer te zijn) wekte Pilatus nog meer de woede van de Joodse leiders op.
- ix. Pilatus wordt door zijn vrouw gewaarschuwd (Matteüs 27:19). Op dit punt werd een boodschap van de vrouw van Pilatus aan hem gebracht: “Laat je niet in met die rechtvaardige! Om hem heb ik namelijk vannacht in een droom veel moeten doorstaan”. Pilatus zat op de rechterstoel. Zijn vrouw, Claudia Procula (Procla) had een droom of nachtmerrie gehad. Zij was waarschijnlijk van alle lawaai in de nacht ook wakker geworden en toen weer ingeslapen. Haar droom alarmeerde haar. De inhoud van de droom is niet bekend. Maar zij was overtuigd dat Jezus rechtvaardig en dus onschuldig was. Haar advies leek goed, maar was in wezen zwak. In plaats van te zeggen dat Pilatus Jezus moest vrijspreken, zei ze dat hij niets met Jezus te maken moest hebben. Hij moest geen veroordeling uitspreken, maar ook geen vrijspraak. Ook zij was bang voor de Joden en de positie van haar man.
- x. Ondertussen hitsten de Joodse leiders de Joodse menigte op om te zeggen dat Pilatus Barabbas moest vrijlaten (18:40; Matteüs 27:20-21; Marcus 15:11; Lucas 23:18-19). Pilatus vroeg weer: “Wie van de twee wilt u dat ik vrijlaat?” De Joden riepen: “Barabbas!” (Matteüs 27:21). Dat had Pilatus niet verwacht. Pilatus vroeg: “Wat moet ik dan doen met Jezus die de messias wordt genoemd?” En de Joden begonnen met z’n allen luidkeels te schreeuwen: “Weg met hem! Laat Barabbas vrij!” (Lucas 23:18-19).

Jezus met groot onrecht veroordeeld

De Joodse godsdienstige leiders hadden al lang tevoren besloten Jezus te doden (11:49-50). Jezus werd bij herhaling onschuldig bevonden:

- De Joodse godsdienstige leiders konden *geen enkel kwaad* bij Jezus bewijzen (Johannes 18:22-23).
- Pilatus wist de werkelijke reden waarom Jezus terecht werd: de Joodse godsdienstige leiders waren jaloers op Jezus en begonnen hun grip op de bevolking te verliezen (Marcus 15:10).
- Pilatus kon *geen enkele misdaad* bij Jezus vinden (Marcus 15:14; Lucas 23:4,14,15,22; Johannes 18:38)!

Alles duidt erop dat deze rechtszaken met grote haast doorgezet werden om de schijn van recht overeind te houden. Van de kant van de Joden moest Jezus gedood worden vóór de sabbat begon! Van de kant van God *moest* Jezus sterven, omdat hij alleen zó een volmaakt zoenoffer voor zondaren kon zijn (10:18; Matteüs 1:22; 16:21; Lucas 9:22; 22:37; 24:44; vgl. Handelingen 4:12).

Vragen

1. Bespreek eerst de vragen van de kringleden.
2. Hoe denk jij over het verraad van Judas en de arrestatie van Jezus? (18:2-3)
3. Wat betekent het dat Jezus niemand die God de Vader aan hem gegeven heeft verloren laat gaan? (18:4-9)
4. Hoe toont Jezus zijn almacht in zijn koningschap bij zijn arrestatie? (18:10-12; vgl. Matteüs 26:52-53)
5. Hoe ernstig is de verloochening van Jezus? (18:15-18,25-27; vgl. Matteüs 10:32-33; Marcus 8:34-38)
6. Op welke waardige wijze verdedigt Jezus zich? (18:19-23)
7. Op welke wijze probeert Pilatus te ontsnappen aan zijn verantwoordelijkheid? (18:28-40)